BnF Gallica

Arhiva Societ[i]i stiintifice si literare din Iasi ["puis" Arhiva. Organul Societ[i]i stiintifice si [...]

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

{BnF Gallica

. Arhiva Societt[i]i stiintifice si literare din Iasi ["puis" Arhiva. Organul Societt[i]i stiintifice si literare din Iasi ; Revist trimestrial de filologie, istorie si cultur romneasc. Organul Societtii istorico-filologice din Iasi. 1900.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
- La réutilisation non commerciale de ces contenus ou dans le cadre d'une publication académique ou scientifique est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source des contenus telle que précisée ci-après : « Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France » ou « Source gallica.bnf.fr / BnF ».
- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service ou toute autre réutilisation des contenus générant directement des revenus : publication vendue (à l'exception des ouvrages académiques ou scientifiques), une exposition, une production audiovisuelle, un service ou un produit payant, un support à vocation promotionnelle etc.

CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :
- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter
utilisation.commerciale@bnf.fr.

1900

1900

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Anul XI. MARTIE—APRILIE 1900. No. 3 și 4

ARHIVA

Organul Societăţii Ştiinţifice şi Literare

DIN IAŞI

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ IMPRIMÉS R.F.

DGI 139807

Director: A. D. XENOPOL

APARE ODATA PE LUNA

SUMARIU:

	Pag.
A. D. Xenopol. O călătorie la Dorna în Bucovina (urmare și sfirșit) . .	93
Clara. In visuri doar..... (poezie) . . .	112
A. Vojen. Nepăsare, I, II, III (poezii) . . .	113
Vespasian Erbiceanu. Școala positivisto-antropologică penală (urmare) . .	116
D. G. Iamandi. Danţul morţilor (Baladă) . .	146
Dări de samă	
Studiu asupra familiilor boerești a d-luĭ O. Lecca (*Docan*)	148
Studiul asupra broșureĭ d-luĭ N. Iorga asupra luĭ Mihaĭ Viteazul (*A. D. Xenopol*) . .	180
Notiţi:	
D-nul Vînează	188

ABONAMENTUL PE AN 15 Leĭ

Pentru abonamente, trimeterĭ de banĭ, comunicărĭ de articole și orĭ-ce corespondenţă, a se adresa domnuluĭ *A. D. Xenopol, Iaşĭ.*

Tipografia H. Goldner, Str. Primărieĭ No. 17.

1900

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE ROUMAINE
R.F.

ARHIVA

Societăţii Ştiinţifice şi Literare din Iaşi

TOM. XI

ANUL 1900

L. Pict. 164

ARHIVA

SOCIETAȚII ȘTIINȚIFICE ȘI LITERARE

DIN IASI

R.F. IMPRIMÉS
DON 130807

ANUL XI

1900

IAȘI
EDITURA SOCIETAȚII ȘTIINȚIFICE ȘI LITERARE
1900

TABLA DE MATERII

BIBLIOTECA ACADEMIEI R.P.R.

	Pagina
A. D. Xenopol, O călătorie la Dorna . . .	1, 93
Vespasian Erbiceanu, Şcoala pozitivisto-antropologică penală	29, 116
A. Vojen, Poet	50
T. A. Aguletti, Limba Heteenilor	54
A. D. Xenopol, Amintirĭ de călătorie,în Tirol şi Sviţera	189
Samson Bodnărescu, Ideĭ despre sculptura faţă cu pictura	212
T. I. Ionescu, Cum putem găsi fericirea în viaţă .	224
Gh. Ghibănescu, Intrebuinţarea participiuluĭ prezent	234
D. Cadere, Iniţiativa particulară în cultivarea poporuluĭ	238
N. Bosnief-Paraschivescu, Impresiĭ	242
A. D. Xenopol, Amintirĭ de călătorie (Austria, Sviţera şi nordul Italieĭ)	285
„ Romînĭi şi Maghiarĭi înaintea istorieĭ .	318
„ Amintirĭ de călătorie (Lacul celor patru Cantoane).	389
„ O suire pe Pilatus. Interlaken . .	481
T. A. Aguletti, Moravurile Heteenilor . . .	408
Docan, Cuvîntul „Frate“ în documente . . .	422
Dr. V. Roşculetz, Despre microbĭ	508
A. D. Xenopol, Ştiinţele naturale şi istoria . .	529
Emilgar, Dragul mameĭ. Nuvelă	546

Pagina

Poezii

A. Vojen, Eĭ și el, Veșnica luptă, Invins, Sonet 26
Nepăsare 113
Aĭ vrut dar, Sonet, Iubind, Strofă 208
Iubiteĭ, Ironie, Eĭ, Depărtare, O lacrimă, Povestea luneĭ, Armonie, 346
Nihil, Știința, Mîngîiere . . 403
Trubadurul, Stînjîneĭ, Știŭ doar de mult...., A muri, a dormi, poate a visa... 502
Giordano, Anacreontice . . . 48
Epigrame 420
Sinucis 528
Clara, In visurĭ doar . . . 112
D. G. Iamandi, Dantul Morților (Traducere) . 146
N Bosnief-Paraschivescu, Te-aĭ stîns, Steleĭ, Zadarnic, La mormîntul luĭ Eminescu, Luneĭ, 220
Spes, Izvorul, Oamenĭ și stele . 315
Tinereței, Mi-e dor, Vine toamna, Codruluĭ 445
Steleĭ care a răsărit, Speranța, Melancolia 554
Emilgar, Iubiteĭ 353
Epigrame 448
Epigrame 544

Dări de samă

Raportul la Academia Belgiană asupra „Principes fondamentaux de l'histoire“ de Xenopol *(Ioan Bohl)* 72
Die geschichtliche Entwicklung der makedonischen Frage von Cleanthes Nicolaides *(G. Murnu)* . 74
Pluscal, Origina și numele Valachilor *(Gh. Nether)* . 76
O. Lecca, Familiile boerești *(Docan)* . . . 148
N. Iorga, Mihaĭ Viteazul *(A. D. Xenopol)* . . 180
H. Lecca, Casta Diva *(V. Hulubeiu)* . . . 247

Pagina

La Revue encyclopédique asupra Principes fondamentaux de l'histoire 255
Răspuns la replica d-luĭ Ciceron Protopopescu *(M. Suțu)* 354
Fantaziile uralo-altaice ale d-luĭ Lazăr Șăineanu *(Al. Brătescu de la Scurta)* 363
O. Lecca, Casta-Diva *(Emilgar)* 369
I. Vulcan, Romanul „Fecioara“ *(Emilgar)* . . 451
Ludovic Dauș, Străbunii *(Emilgar)* 556
C. Rădulescu-Motru, Rolul social al Universităților *(E.)*. 559

Documente

Două documente slavone de la Alexandru și Ștefan Voevod (com. de *Gh. Ghibănescu)* . . . 85
Amintirĭ din viața și domnia luĭ Alex. Ioan Cuza, de *V. G. Forăscu* 260
Două Urice din 1518 și 1546 (com de *Gh. Ghibănescu)* 278
Postelnicul și Cavalerul Neculaĭ Istrati de *V. A. Forescu* 374
Hrisov de la Constantin Mavrocordat; două documente de la Ioan Sandu Sturdza (com. de *C. Erbiceanu)* 382
Un manuscript polon vechiŭ *(Em. Grigorovitza)* . 456
O călătorie de la Bucureștĭ la Iașĭ de *Albert Chevalier* (1864) 461
Catastihul moșiilor vorniculuĭ Iordachi Ruset . . 560

Notițĭ

Morala militară de *A. Vojen* 89
Asupra istorieĭ naționale și istorieĭ universale de *I. Ionescu-Gion* 91
Dreptul bisericesc de *D. G. Boroianu;* Comisiunĭ rogatorii de *G. Maxim* 99
Domnul Vineață 188
O amintire din viața luĭ Eminescu de *G. Popa-Radu* 383
Numărul studenților de la Facultățile din Paris . 387
Comunicările d-luĭ Xenopol la congresele din Paris . 387

	Pagina
Galeria de portrete a foştilor profesorĭ de la Universitate	388
Profesorul Barth asupra les Principes fondamentaux de l'histoire	477
Albert Dufourcq de la „Bulletin critique“ asupra aceleaşĭ lucrărĭ	478
Lucrările comisieĭ arhivare din Basarabia de *G. Muzicescu*	481
Albert Dreyfuss, Magyars et Roumains devant l'histoire (Revue blanche)	566
Gabriel Monod, Principes fondamentaux de l'histoire (Revue historique)	566

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE IMPRIMATE R. F.

d-luĭ de la Grasserie fără să-şĭ deie samă că, în realitate, teoria sa e condemnată de autorul francez, şi că concluziile acestuia ar fi fost cu totul altele, dacă ar fi pătruns adevăratul ĭeĭ înţeles.

Terminînd declar că, pentru mine, dezbaterile sunt închise. Am avut cuvîntul fie-care cîte de două orĭ; judece cetitorul imparţial.

M. Suţu

Fantaziile uralo-altaice ale Domnuluĭ Lazăr Şăineanu

Resfoind numărul din 15 Maĭ al Convorbirelor Literare, am dat de un articol intitulat *influenţa orientală asupra limbeĭ şi cultureĭ romîne*; este de notat că această scriere se anunţă ca introducţia uneĭ lucrărĭ maĭ întinse, care va purta acelaşĭ titlu.

Articolul debutează cu un fel de clasificare al idiomelor uralo-altaice şi cu aşternerea unor regule filologice stabilite de finezul Costrén; iar lectorul este prevestit că acele regule or s-ajute ca, în datoriile ce aŭ contractat Romînii şi de la neamul Turanic, să se determine partea realizată de la fie-care grup în parte. Un fel de tabloŭ de ordinea creditorilor.

Impresia mea cea d'intîiŭ este, că de oare-ce limbele sanscrite şi ironice sunt lăsate la o parte, în articolul în chestie, el ar fi putut fi intitulat maĭ exact şi maĭ cu francheţă: *influenţa ce aŭ avut limbele uralo-altaice şi neamul turanic, asupra neamuluĭ romînesc şi limba sa latină.*

Să ne ţinem maĭ cu samă de partea filologică a acesteĭ lucrărĭ: «Elementul tătăresc, spune autorul în stocul turcismelor Romane (această expresie îmĭ reaminteşte firma vestită: la Inglesul Romîn) se referă la traiul însuşĭ al tătarilor Crimleni şi Nogai, care în timp de aproape două secole au venit în continuă atingere cu Moldovenii. De aceea vorbele tătare figurează parte ca

terminĭ tecnicĭ în litopisițe, parte *ele* (sic) aŭ persistat pînă azĭ în grupul moldovenesc, lipsind în cel muntenesc și în idiomele Balcanice, afară cînd aceștia aŭ adoptat forma paralelă osmanlie».

In prima categorie de tătărisme, autorul ne arată că se găsește în cronicariĭ noștri o serie de substantive și adjective tătărești curate, precum : *mirzoc, asoul șerimĭ, bunciuc, ciombur, duium, hon* etc., și face mare caz din asta, pînă într-atît, că uită saŭ nu vede că aceste termene sunt întrebuințate de cît numaĭ cînd e vorba de tatarĭ; ce maĭ simplu, maĭ firesc lucru de a menține vorbele proprie pentru a exprima niște raporturĭ care sunt streine ! Tot așa se exprim Francezii despre vecinii lor Arabiĭ algerienĭ, menținînd cuvintele *rozzia, gum, spahi, cadi ;* așa menționează și Americaniĭ cuvintele care descriŭ lucrurile și moravurile Pielor-Roșe, precum *Manitu, tomhavac, vigvam, sqav, calumet,* etc.; și nimăruĭ nu i-a venit să dea o maĭ mare însemnătate unuĭ fenomen Lapolinian. Dar această expunere era neaparată ca transiție pentru a ajunge la afirmarea că în dialectul Moldovenesc (nu știam că noĭ Moldovenii avem un dialect) există o serie de vorbe tătărești care se-ntrebuințează în mod zilnic, cu care ne-am înavuțit limba și care sunt rezultatul contactuluĭ nostru îndelungat cu acest grup turanic ; (amestecul de sînge se subînțelege negreșit !) și în sprijinul acesteĭ teze citează cuvintele următoare: arcan, cobuz, capcană, haraba, sahaidac, bahmet badie (?) total șapte plus un etc., care și el subînțelege mult.

Moldovan de viță și cu pretenție de a cunoaște moldovenismurile, am rămas foarte nedumerit față cu unele din acestc substantive exotice, pretinse populare, și mi-a trebuit să mă daŭ la investigărĭ metodice pentru a afla ce este sahaidac și bahmet, de nu admite desmințirea ce daŭ autoruluĭ, propun un juriŭ de Moldovenĭ ca să se pronunțe în ultima instanță.

Dacă procedăm prin eliminare, găsim cuvintele cobuz, arcan, capcană și haraba care pot fi considerate ca expunerĭ usuale curente și care sunt în adevăr moldovenismurĭ; dar lucru ciudat ! tocmaĭ aceste cuvinte intru în categoria cuvintelor tecnice de care a vorbit autorul, în categoria întîia și a fost firesc lucru să le zicem pe

numele lor, toate aceste pentru a le deosebi de altfeliŭ de unelte analoage ce existaŭ la Romanĭ cu numele lor de laț, căruța și cursă ; cuvîntul cobuz, un fluer de os, s-a impus ca și cuvintele trombon și contra-bas, care sunt adoptate de popoarele cele maĭ diverse fără vr-o influență etnică filologică saŭ culturală să fie în joc și să merite de a fi notată. O simte asta și D-l L. Șăineanu, autorul scrierei, recunoaște și el că cu atîta nu se poate scrie un volum cu un titlu atît de bombastic, de acea s-avînta maĭ departe ; trece la Muntenĭ și îșĭ propune să tartarizeze două importante denumirĭ orografice ; ce glorie pentru d-sa să demonstreze că Baraganul e un cuvînt tătăresc ! și să împlînte drapelul, pardon, bunciucul tătăresc, pe cel maĭ înalt pisc al Carpaților pe Bucegi, demonstrînd că e un cuvînt nogaic, saŭ giagataic.

Domnu Lazăr Șăineanu ne spune că acest nume de Baragan pentru d-sa e enigmatic ; și prin urmare tot ce e enigmatic trebue să fie tătăresc ! Apoĭ este și o analogie cu cuvîntul *buragan* care în giagataic și în mongol, vra să zică vîrtej, furtună și de oare-ce Baraganul are monopolul viscoluluĭ și a furtunelor a trebuit să se numească așa pe tătărește.

Astăzĭ, nime nu se maĭ călăuzește după asonante, după analogie pentru a stabili filiațiunea cuvintelor, căcĭ cu așa sistem am ajunge departe ; s-ar putea dovedi că și cuvîntul francez *ouragan* e tătăresc scoțînd numaĭ pe *b* de la *buraganul* d-sale.

Maĭ dintîiŭ d-l Șăineanu în calitatea sa de filolog patentat era dator să cunoască scrierea mea din Convorbirĭ, *Ciortolum* în care ar fi putut afla că formațiunea denumirilor orografice este supusă la regule invariabile; denumirile geografice sunt descriptive saŭ comemorative ; cele descriptive sunt toate : 1-iŭ romînești, 2-lea slavonești traduse de pe romînește, 3-lea inductibile enigmatice cum zice d-sa și se găsesc că aŭ un înțeles descriptiv, cu ajutorul limbelor sanscrite și ironice ! așa sunt cuvintele plopeniĭ, care pe slavonește se traduce topolog (topol= plop) și Șarul Dorneĭ cuvînt ireductibil dar nicĭ de cum tătăresc, căcĭ șar vra să zică vîrf în limbele ironice.

Din denumirile comemorative avem Teleorman poate Cumanic, Medjidie care se referă la un fapt recent (1855)

Halta Saligny și maĭ recent și denumire ca Glavà-cioc Cotușca, Crasnaleoca care se referă la niște imigrărĭ de Bulgarĭ și de Rutenĭ după cum rezultă din caracterul filologic al acelor cuvinte.

Pentru cuvîntul baragan nu există nicĭ un precedent istoric care să autorize pe d. Șăineanu să declare acest nume ca introdus de tatarĭ, căcĭ exista ab antiquo; legile fonetice protestează și ele în contra reducerei cuvîntuluĭ baragan la acel de buragan; și necesarminte trebue să recurgem la originele ariane:

Bhr care se maĭ scrie *Bêrê* saŭ *Bâr* este radicalul cuvîntuluĭ a purta *(bere bara). Go* și *vo* care devin în terminație *gu* și *vu* sunt echivalența cuvintelor romînești hgită și vită; bhr + gu, bhr + vu sunt în sanscrit denumirĭ de podișurĭ, de locurĭ înalte dar cu înțeles de susținătoare, de nutritoare de vite, căcĭ în țările calde, locurile de pășune sunt totdauna în părțile muntoase; cu așa înțeles de locurĭ alpestre s-aŭ dat denumirile de Beregu și Berevu la posițiĭ muntoase de la noĭ din Carpațĭ—; la Germanĭ Bhr+gu s-a specializat cu desăvîrșire; a remas cu înțelesul numaĭ de altitudine și a devenit Berg, la cuvintele Beregu și Berevu cu înțeles de pășune alpestru, dîndu-se o formă adjectivală an, Bhr+g+an a devenit *Baragan*; cred că teoria aceasta prezintă o consistență filologică.

Dar îmĭ va obiecta d. Șăineanu, cuvîntul Baragan exista din Crimea, din Persia; ceea ce este exact, și mă va întreba ce semnificare poate avea aceasta: — îĭ voiŭ respunde: cuvîntul Baragan în Crimea a putut fi adus orĭ din Persia orĭ din Dacia, căcĭ ciobaniĭ din Carpațĭ pînă maĭ în secolul al XVIII-lea purtaŭ vitele lor prin toată stepa.

Cuvîntul *Baragan* a putut fi împrumutat de la Perșĭ și s-a putut forma și-n mod paralel. Să daŭ un exemplu de formațiune paralelă a unor nume identice, din aceleași rădăcinĭ și cu deosebire fonetică.

Cuvîntul Cioban există în tot orientul, din Persia pînă în Carpațĭ; formațiunea luĭ e din *Ciu*=pecus, oie, vită mică și *ban*=cap conducător, de unde avem *ban* și *banat;* noĭ întrebuințam cuvîntul Cioban din vremurile cele maĭ străvechĭ, dar avem și o formațiune a noastră

proprie ban+ciu=baciu: numele ciobanuluĭ șef la stînă și probă că baciu e o formație din ban+ciu e că forma *Banciu* a existat și ea și persistă sub forma de nume propriu la Munteni din Ardeal și de la noĭ: Banciu Băncilă.

Dar ceea ce nu-ĭ pot ierta, fratelui în Hristos, d. Șăineanu, este tentativa sa de a tartariza în frumosul nostru Bucegiu, pe baza uneĭ simple analogiĭ între cuvîntul acesta și Bugeagu tătăresc din Basarabia!

Toate legile orografice precedent expuse sunt violate, legile foneticeĭ și a gramaticeĭ sunt de asemenea ultragiate; asemănările vagĭ de asonanțe nu pot duce departe, putem găsi cu un așa sistem raport între tartar și tîrtan, cu atît maĭ mult că mulțĭ jidanĭ sunt de origina Kazară, cu toate aceste tîrtan vine de la *Unterthan* (supus) și nu are nimic comun nicĭ cu tartan=pled învălitoare, nicĭ cu vestitul Tartariu. Cu toate aceste un domn care se numia tot Șăineanu, n-a ezitat a atribui cea maĭ mare anticlitate în țara jidanilor numaĭ pe baza uneĭ analogiĭ dintre cuvintele jidan și jidovină! teorie care a avut mare succes în toată lumea savantă ovreasc㠎. Tot așa și cu tărtăromania d-sale care va fi de sigur apreciată și gustată mult de savanțiĭ de la Buda-Pesta. Dar să revenim la cuvîntul *Bucegiu*, el are forma adjectivală, se zice Bucegiu, munțiĭ Bucegĭ la plural și cînd se zice Bucegea, se subînțelege cuvîntul înnălțimeĭ la care se referă; e dar un cuvînt calificativ—nu e nicĭ slavon, nicĭ latin, îl putem căuta în limbele ariane primitive, în sanscrit avem radicalu *bukka* pentru țap, cuvînt care la Germanĭ a făcut bock și la Francezĭ *bouc*, forma *bukka* în zend a devenit *butză* și în maĭ multe dialecte ironiane *butz* și *bucci*. După regulele, că denumirile primordiale reductibile la sanscrit și la dialectele ironice trebue să fie descriptive și din viața păstorală, eu presum că cuvîntul Bucegiu este egal cu caprărie saŭ pășune de capre și că tot de la radicalul ironian Buz s-a format numele și a întregeĭ regiune Buzĕu,—de altmintrelea e singura regiune din Carpațiĭ noștri care pînă astăzĭ a adăpostit capra neagră (chamois) pe masivurile sale.

Tot d. Șăineanu turcise muntele Caraiman fiind du-

pă d-sa format din *Kara-Imau*=popă negru, adevărul e că *Carai* în dialectele ironice vra să zică munte și *man* este un augmentativ. Carai+man=munte mare—; dar să dovedesc: avem Caraman denumire de munte in Franța (Seine et Oise) și fiind că în patria luĭ Tartariu nu s-au găsit încă tartaromonĭ, *Caraman* e considerat ca nume de origină celtică; a dat loc denumireĭ uneĭ familie istorice les *Caraman-Chimay* — Caramania în Asia minoară, este acea regiune care a fost ocupată de Celțĭ, care aŭ perzistat pînă la invazia Arabilor și a Turcilor, și vra să zică Muntenia mare.

D-nu L. Șăineanu, ar vrea să turcească și cuvîntul Caracal, noroc că este anterior Osmanliilor; de aceea vrea să-l cumanizeze—. Kara=negru, Kale=cetate, dar atunci, după legile fonetice, ar trebui să se pronunțe Caracale ca Ada kale Sukumkale, și apoĭ o altă pacoste, cuvîntul *Kale* nu are cum să fie cumanic, este arian și n-aŭ avut cumaniĭ de unde să-l iee. Proba că cuvîntul *cale* e sanscrit saŭ ironic, e că-l găsim la popoare ironice și împrumutat de la el și de cătră limbe semite; în combinație cu *maha* formează cuvintele *mah* +*cale*=forterețe în dialectele copte și abisinien, mahkale la Evreĭ anticĭ (nn la ceĭ moderni), era un orășel, patria luĭ Samson; denumirea este evident din orografia Filistenilor, popor de origină ariană și vecinĭ cu tribul luĭ Dan, afară dacă nu susține d. Șăineanu că Samson era Tătar—Maha+cale a maĭ dat loc la formațiunea mahala, uzitată la Persianĭ, la popoarele din Asia minoară și adoptată *și de noĭ* și de *Turcĭ* întocmaĭ ca cuvîntul *cioban* maĭ sus menționat.

Ce este dar cuvîntul *Caracal?* eĭ bine! D-nu Șăineanu să facă ca și mine; să se abție, să zică nu știu; e așa de ușor de ce nu face o tragedie în cincĭ acte, spunea un critic unuĭ dramaturg!

Turcismurile d-luĭ Șăineanu, de și maĭ recente trebuesc de asemene revizuite cu îngrijire; cuvîntul *Phanar* nu e un turcism, e un grecism, și e denumirea necesară al aceleĭ mahalale din Constantinopol, n-are a face cu cuvintele fănar și felinar care amîndouă provin din latinitatea populară *fanale*, după toate legile fonetice romîne. *Duşman* nu e turcesc, e comun Grecilor și Ro-

mînilor ca și cuvintele *drum* și *frică*; se găsește în orĭ ce lexicon grecesc. De și se găsește în Codex Cumanicus, e probilitatea că eĭ l-aŭ luat de la noĭ, saŭ să facă bine să-mĭ arăte radicalul turanic după principiul *allegando probandum est*.—*Manila laptuca* vine din latinește; Greciĭ aŭ luat cuvîntul de la Romanĭ din Machedonia, Moldovenĭĭ l-aŭ luat de la Grecĭ sub forma marola, racalu est cuvîntul latin *amarus*.

Habar, în limba schipetară vra să zică cunoștință, el a trecut din dialectul macedo-romîn și de acolo s-a introdus în limba romînă—e tot așa pentru o sumă de turcisme care de altmintrele se șterg din limbă dimpreună cu amintirea raporturilor care aŭ dispărut.

Concluzia! Ar fi multe de spus—cercetările care nu sunt duse într-o direcție constantă nu pot avea consistanță. Observațiile, pentru ca să dee un concept priincios, presupun un ideal preexistent în jurul căruĭ se adună. Cînd idealul e slab saŭ lipsește, conceptele sunt slabe și ele, saŭ devin paradoxale.

Fratele în Hristos d-nu Lazăr Șăineanu a devenit creștin, e mult! Remîne ca să-șĭ romanizeze și ideile cum șĭ-a creștinit cugetul, și atunci se va lepăda de tartarizare cum s-a lepădat și de Satana, și teoriile sale vor deveni și maĭ exacte și maĭ priincioase, căcĭ este corelațiune între ce e *bun*, ce e *bine* și ce e *adevărat*!

Al. Brăescu de la Scurta

Asupra Casteĭ-Diva

In general criticile noastre, sunt încărcate de părerĭ rătăcite; aproape nicĭ una din ele nu prezintă limpezime, fineță și maĭ cu samă judecată nepărtinitoare. Cele de maĭ multe orĭ într-însele, nu-s decît vederĭ înguste, saŭ pretențiunĭ absolut personale. Criticul nostru cere autoruluĭ să-ĭ satisfacă gustul luĭ propriŭ. Avînd atîția criticĭ îșĭ poate cineva închipui, cît de greŭ e, ca într-o lucrare în care ți-aĭ propus să studiezĭ un anume sentiment, să alcătuești părți, care să vie la socoteala fie-căruia din eĭ.

Unii zeifică iubirea, alțiĭ ertarea, o parte ura, restul răzbunarea. Intrupează decĭ o ființă, care să iubească urînd, să ierte răz-